

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1578/2558

นางสาวอัยรินทร์ เพ็ญประพัฒน์ โจทก์ นางบุญเรือน เพ็ญประพัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดก ของจำสับเอกโมรา เพ็ญประพัฒน์ กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1562, ป.อ. มาตรา 352, ป.อ. มาตรา 353, ป.อ. มาตรา 354, ป.วิ.อ. มาตรา 195, ป.วิ.อ. มาตรา 225

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่โจทก์ซึ่งเป็นหลานฟ้องร้องจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นย่าของตนนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1562 บัญญัติว่า "ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งและคดีอาญามีได้ แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติสนิทของผู้นั้นร้องขอ อัยการจะยกคดีขึ้นว่ากล่าวก็ได้" เช่นนี้ แม้โจทก์เป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกของจำสับเอก ม. ผู้ตายแทนที่ร้อยตำรวจตรี น. บิดาของโจทก์ซึ่งถึงแก่ความตายไปก่อนผู้ตาย และมีสิทธิเรียกร้องในอันที่จะขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นย่าของโจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายจัดการแบ่งมรดกให้แก่โจทก์ตามสิทธิในทางแพ่งได้ก็ตาม แต่ที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ตาม ป.อ. มาตรา 352, 353, 354 เพื่อที่จะให้จำเลยที่ 1 ได้รับโทษในทางอาญานั้น ย่อมเท่ากับเป็นการขอให้จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบโจทก์ในทางอาญาเป็นส่วนตัว เพราะผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลที่ได้กระทำผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและต้องรับโทษในทางอาญาย่อมต้องเป็นการรับโทษเป็นส่วนตัว เนื่องจากสภาพบังคับในทางอาญาสำหรับความผิดตามฟ้องไม่มีการรับโทษในฐานะที่เป็นผู้จัดการมรดกเหมือนเช่นความรับผิดในฐานะผู้จัดการมรดกในทางแพ่ง คดีระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 จึงเป็นคดีอุทลุม ซึ่งต้องห้ามมิให้ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นบุพการีตาม ป.พ.พ. มาตรา 1562 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 ปัญหาอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้าง ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบ มาตรา 225

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 86, 90, 91, 352, 353, 354 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูลเฉพาะจำเลยที่ 1 ส่วนจำเลยที่ 2 ไม่มีมูลให้ประทับฟ้องจำเลยที่ 1 ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 1 ให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 353, 354 ประกอบมาตรา 91 ลงโทษจำคุกกระหนาบ 1 ปี รวม 4 กระหนาบ จำคุก 4 ปี จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 1 เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของจำสับเอกโมรา เจ้ามรดกซึ่งถึงแก่ความตายวันที่ 18 สิงหาคม 2539 ตามแบบรับรองรายการทะเบียนคนตาย จำเลยที่ 1 และผู้ตายมีบุตรด้วยกัน 4 คน คือ ร้อยตำรวจตรีมานะ พันธ์ริมธุ นางจันทิมา และจำเลยที่ 2 โจทก์เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของร้อยตำรวจตรีมานะซึ่งถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2530 จำเลยที่ 1 จึงเป็นย่าโจทก์ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2540 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของจำสับเอกโมราผู้ตายตามสำเนาคำสั่ง จำสับเอกโมราผู้ตายมีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดิน 4 แปลง คือ ที่ดินโฉนดเลขที่ 28900 ถึง 28903 ตำบลทรายทองดิน อำเภอมโนบุรี (เมือง)

กรุงเทพมหานคร หลังจากศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกแล้ว จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกได้จดทะเบียนโอนที่ดินดังกล่าวทั้งหมดให้แก่ตนเอง แต่ที่ดินโฉนดเลขที่ 28903 มีจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของร่วมด้วย ต่อมาจำเลยที่ 1 จดทะเบียนโอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 28900 ไปเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2552 จดทะเบียนโอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 28901 ไปเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2552 จดทะเบียนโอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 28902 ไปเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2552 กับจำเลยทั้งสองจดทะเบียนโอนขายที่ดินโฉนดเลขที่ 28903 ไปเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2552 คดีสำหรับจำเลยที่ 2 ยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่พิพากษาไปในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง คงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความและเป็นฟ้องซ้อนหรือไม่นั้น ซึ่งก่อนที่จะวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวเห็นสมควรวินิจฉัยก่อนว่า การที่โจทก์ซึ่งเป็นหลานฟ้องร้องจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นย่าของตนนั้น โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1562 บัญญัติว่า "ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งและคดีอาญามีได้ แต่เมื่อผู้นั้นหรือญาติสนิทของผู้นั้นร้องขอ อัยการจะยกคดีขึ้นว่ากล่าวก็ได้" เช่นนี้ แม้โจทก์เป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกของจำสืบเอกโมราผู้ตายแทนที่ร้อยตำรวจตรีมาโนชบิดาของโจทก์ซึ่งถึงแก่ความตายไปก่อนผู้ตาย และมีสิทธิเรียกร้องในอันที่จะขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นย่าของโจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายจัดการแบ่งมรดกให้แก่โจทก์ตามสิทธิในทางแพ่งได้ก็ตาม แต่ที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 352, 353, 354 เพื่อที่จะให้จำเลยที่ 1 ได้รับโทษในทางอาญานั้น ย่อมเท่ากับเป็นการขอให้จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบโจทก์ในทางอาญาเป็นส่วนตัว เพราะผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลที่ได้กระทำผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและต้องรับโทษในทางอาญาย่อมต้องเป็นการรับโทษเป็นส่วนตัว เนื่องจากสภาพบังคับในทางอาญาสำหรับความผิดตามฟ้องไม่มีการรับโทษในฐานะที่เป็นผู้จัดการมรดกเหมือนเช่นความรับผิดชอบในฐานะผู้จัดการมรดกในทางแพ่ง คดีระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 จึงเป็นคดีอุทลุม ซึ่งต้องห้ามมิให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นบุพการีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1562 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 1 ปัญหาอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 กรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์อีกต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

องค์คณะ

วันทนีย์ กิรติพิบูล · สุนทร ทรงฤกษ์ · สิทธิชัย โชคสวัสดิ์ไพศาล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1578/2558>